

УПРАВЛІННЯ ПІДВИЩЕННЯМ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ БІЗНЕС-СТРУКТУР НА ІННОВАЦІЙНІЙ ОСНОВІ

Одеський національний політехнічний університет

Анотація. У статті досліджено питання щодо управління конкурентоспроможністю сучасних українських бізнес-структур, розглянуто сучасні шляхи та фактори підвищення конкурентоспроможності вітчизняних бізнес-структур на інноваційній основі.

Ключові слова: конкурентоспроможність, управління конкурентоспроможністю, підвищення конкурентоспроможності, інновації, бізнес-структура, підприємство

MANAGEMENT OF INCREASING COMPETITIVENESS OF DOMESTIC BUSINESS STRUCTURES ON INNOVATIVE BASIS

Abstract: The article investigates the issues of managing the competitiveness of modern Ukrainian business structures, considers modern ways and factors to increase the competitiveness of domestic business structures on an innovative basis.

Keywords: competitiveness, competitiveness management, competitiveness increase, innovations, business structure, enterprise.

В даний час діяльність бізнес-структур стає все більш складним, різноплановим і динамічним процесом. Технології, інформація, гроші, система менеджменту змінюються набагато швидше, ніж раніше, приводячи до створення нових конкурентних ринків. Бізнес-структури змушені постійно розробляти і застосовувати інноваційні стратегії, щоб зайняти конкурентну позицію, особливо на міжнародному ринку. Поки підприємства та різноманітні бізнес-структури конкурують один з одним, такі динамічні інфраструктури як телекомунікації, транспорт, знаннева економіка, технічний прогрес, новітні технології заохочують конкуренцію. Основа успішної конкуренції – завжди йти нарівні з технічним, технологічним, інформаційним прогресом, враховуючи зовнішні та внутрішні фактори, що можливо здійснити тільки на інноваційній основі.

Існує велика кількість опублікованих робіт, присвячених вивченню окремих сторін процесу формування та забезпечення конкурентоспроможності підприємств. Значний внесок у дослідження питання управління конкурентоспроможністю зробили такі фахівці, як І. Ансофф, Ф. Котлер, М. Портер, Р. Фатхутдінов, Й. Шумпетер, О. Графопова, О. Коваленко, О. Станіславик, В. Захарченко, В. Герасимчук, А. Дунська тощо [1-5].

Останні роки в складних умовах політичних та економічних трансформацій, що тривають і досі, більшість українських бізнес-структур демонструють реактивну поведінку на вплив зовнішнього середовища, – вони вимушено реагують на ті зміни, що в ньому відбуваються, а не індукують нові стимули для вдосконалення цього середовища.

Для того, щоб посісти гідне місце в умовах міжнародної конкуренції, для вітчизняних бізнес-структур необхідно запровадити нові підходи до управління відповідно до інноваційної моделі розвитку країни, яку проголошують вже майже десяток років поспіль, але в основному вітчизняні підприємства не тільки не отримують підтримки з боку держави, а часто ще й зазнають значних перешкод щодо стимулювання розвитку інноваційної діяльності.

Незважаючи на існування значної кількості досліджень сьогодні вкрай потребують подальшого вивчення та уточнення шляхи та фактори підвищення конкурентоспроможності вітчизняних бізнес-структур на інноваційній основі та засадах стимулювання їх інноваційної діяльності.

Безумовно, існують загальні методи підвищення конкурентоспроможності бізнес-структур, однак шляхи підвищення конкурентоспроможності конкретної бізнес-структури повинні

розглядатися виходячи зі сфери його діяльності, виду підприємства, організаційної структури та багатьох інших факторів.

Пропонується основними шляхами вирішення проблем, пов'язаних з підвищенням конкурентоспроможності бізнес-структур на інноваційній основі, визначити наступні:

- підвищення якості управління;
- удосконалення зв'язків із зовнішнім середовищем;
- упровадження (проведення) стратегічного маркетингу «виходу» і «входу» організації;
- удосконалення організації інноваційної діяльності;
- упровадження нових інформаційних технологій;
- упровадження нових фінансових і облікових технологій;
- аналіз ресурсомісткості кожного товару за стадіями його життєвого циклу і впровадження ресурсозберігаючих технологій;
- підвищення організаційно-технічного рівня виробництва за рахунок впровадження інновацій;
- розвиток логістики, особливо за рахунок інноваційних технічних рішень;
- розвиток тактичного маркетингу, в тому числі, за рахунок використання інноваційних засобів просування.

Також ключовими факторами підвищення конкурентоспроможності бізнес-структури стають зниження витрат, диференціація і системна інтеграція, які у сучасних умовах можливо здійснити лише на інноваційних засадах.

В умовах глобалізації бізнес-структура, а також система і методи управління бізнес-структурою і, звичайно, вироблений бізнес-структурою товар або послуга повинні відповідати міжнародному рівню.

Враховуючи особливості сучасного ринку можливо сформуванати систему факторів підвищення конкурентоспроможності бізнес-структури (рис.1).

Рисунок 1 – Система факторів підвищення конкурентоспроможності бізнес-структури

Головним завданням системи управління конкурентоспроможністю бізнес-структури можна визначити активне та інтенсивне використання міжнародного середовища діяльності бізнес-структури (підприємства) як джерела його розвитку. При цьому має бути побудована така функціональна модель, яка здатна забезпечити стійкий рівень результативності діяльності бізнес-структури на зовнішньому ринку.

Інструментом ефективного вирішення даного завдання системи управління конкурентоспроможністю бізнес-структури має стати інноваційна стратегія, орієнтована на створення нових можливостей, нових компетенцій, формування нових ринків, оновлення асортименту продукції, технологічні зміни, постійне вдосконалення процесу управління, забезпечення високої якості продуктових, технологічних, організаційно-управлінських інновацій.

Отже, ринкова конкуренція ставить перед сучасними бізнес-структурами та підприємствами завдання щодо пристосування до вимог мінливого конкурентного середовища функціонування, зокрема завдяки розв'язанню проблеми формування ефективної системи управління конкурентоспроможністю.

Однією із ключових умов успішного функціонування бізнес-структури є необхідність використання ефективного механізму управління конкурентоспроможністю саме на інноваційних засадах, що забезпечить розробку та реалізацію концепції його розвитку в умовах глобалізації та зростаючої конкуренції та сприяє створенню конкурентних переваг у теперішньому та майбутньому бізнес-середовищі.

Таким чином, можна сказати, що в умовах глибоких структурних змін міжнародного і національного ринку головне завдання бізнес-структури (підприємства) полягає в знаходженні своєї ніші в жорстких умовах конкуренції на світовому ринку. Для цього бізнес-структура, що діє в глобальній економіці, має враховувати особливості сучасного ринку.

Таким чином, в сучасних умовах досягти підвищення конкурентоспроможності вітчизняної бізнес-структури, перш за все можливо за рахунок впровадження комплексної системи управління конкурентоспроможністю із застосуванням інноваційних стратегій та на інноваційній основі, що дозволить забезпечити ефективний розвиток бізнес-структури, сформувати портфель конкурентоспроможних на світовому ринку продуктів, максимізувати існуючі експортні можливості бізнес-структури та створити нові.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гончарук А.О. Методи підвищення конкурентоспроможності підприємства. / А.О. Гончарук// Управління розвитком. – 2014. – №3. – С. 145–147.
2. Гарафонова О.І. Конкурентна стратегія: сутність та особливості формування на підприємствах легкої промисловості. / О.І. Гарафонова // Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції. – 2015. – №18(7). – С.16–20.
3. Коваленко О.М. Актуальні шляхи та фактори підвищення конкурентоспроможності вітчизняного підприємства / О.М. Коваленко, О.В. Станіславик // Економічний форум. – 2017. – №2. – С. 223-230.
4. Захарченко В.І. Узагальнення методичних підходів з оцінки конкурентоспроможності промислових підприємств / В.І. Захарченко, Д.А. Родіонов // Теорії конкуренції та практики визначення конкурентоспроможності в умовах безпекоорієнтованого розвитку: колективна монографія за ред. М.М. Меркулова М.М.; відп. ред. В.І. Захарченко. – ОНПУ, ІДГУ. Ізмаїл, Одеса: Фенікс. – 2020. – С. 180-189.
5. Дунська А.Р. Управління міжнародною конкурентоспроможністю вітчизняних підприємств на інноваційній основі / А.Р. Дунська // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – №7(133). – с. 104-109.

Ковтуненко Ксенія Валеріївна – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри міжнародного менеджменту та інновацій, Одеський Національний Політехнічний Університет, Одеса e-mail: k.v.kovtunenکو@nzeid.in

Ковальчук Олександра Вікторівна – аспірантка, Одеський Національний Політехнічний Університет, Одеса, e-mail: o.v.kovalchuk@nzeid.in

Дідан Крістіна Олександрівна – студентка, Одеський Національний Політехнічний Університет, Одеса, e-mail: kristina.didan@nzeid.in

Kovtunenکو Kseniia V. – doctor of economics, Professor, Head of the Department of International management and innovations, Odessa National Polytechnic University, Odessa

Kovalchuk Oleksandra V. – postgraduate student, Odessa National Polytechnic University, Odessa

Didan Kristina O. – student, Odessa National Polytechnic University, Odessa